

Ewa Bobin-Dobrzańska
Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii, UWr

Skarga o stwierdzenie nieważności

ART. 263 I 264 TFUE

ART. 277 TFUE

Informacje ogólne

- ❖ W systemie ochrony prawnej UE istotne miejsce zajmuje kontrola działań i zaniechań instytucji, organów, jednostek organizacyjnych Unii.
- ❖ Kontrola ta może być dokonywana w kilku komplementarnych względem siebie procedurach:
  - Skardze o stwierdzenie nieważności aktu instytucji, organu, jednostki organizacyjnej na podstawie **art. 263 TFUE**,
  - Zarzucie bezprawności aktu o zasięgu ogólnym na podstawie **art. 277 TFUE** (tzw. kontrola incydentalna),
  - Skardze na bezczynność instytucji, organu, jednostki organizacyjnej na podstawie **art. 265 TFUE**,
  - Skardze odszkodowawczej na podstawie **art. 268 w zw. Z art. 340 ust. 2 TFUE**,
  - Odesłania prejudycjalnego z **art. 267 TFUE**.

Cele skargi o stwierdzenie nieważności

- ❖ Gwarancja jednolitości i spójności funkcjonowania ponadnarodowego porządku prawnego UE
- ❖ Ochrona porządku prawnego poprzez eliminowanie aktów sprzecznych z normą wyższego rzędu
- ❖ Usunięcie z obrotu prawnego aktów prawa UE, które zostały przyjęte z naruszeniem prawa (do czasu prawomocnego orzeczenia korzystają one z domniemania legalności/ ważności)
- ❖ Kontrola działalności UE i instytucji nawzajem
- ❖ Skarga o stwierdzenie nieważności jest **skargą o charakterze kasacyjnym.**

Art. 263 – podstawa traktatowa ak. 1 TFUE

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej kontroluje legalność aktów ustawodawczych, aktów Rady, Komisji i Europejskiego Banku Centralnego, innych niż zalecenia i opinie, oraz aktów Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej zmierzających do wywarcia skutków prawnych wobec podmiotów trzecich. Kontroluje również legalność aktów organów lub jednostek organizacyjnych Unii, które zmierzają do wywarcia skutków prawnych wobec osób trzecich.

Instytucja unijna właściwa do rozpatrywania skargi

- ❖ Instytucją unijną, właściwą w zakresie rozpatrywania skarg o stwierdzenie nieważności jest Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a dokładniej:
  - ❖ Trybunał Sprawiedliwości,
  - ❖ oraz Sąd (przede wszystkim skargi podmiotów prywatnych – jednostek).
- ❖ **WAŻNE!** Sądy państw członkowskich UE **nie mają** kompetencji do stwierdzenia nieważności aktów prawa unijnego!

Jakiego rodzaju akty Trybunał może uznać za nieważne?

- ❖ Wyłącznie akty prawa wtórnego UE
- ❖ Akty podlegające zaskarżeniu – akty Unii Europejskiej, które zostały wydane przez
  - ❖ instytucje unijne – wymienione enumeratywnie w TUE,
  - ❖ Organy,
  - ❖ jednostki organizacyjne UE.
- ❖ Za akty podlegające zaskarżeniu będziemy uznawać każdy akty prawny, który zmierza do wywarcia skutków prawnych wobec podmiotów trzecich.

Akty ustawodawcze

- ❖ Rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, które mają charakter ustawodawczy, o których mowa w art. 288 i art. 289 TFUE.
- ❖ Akty przyjmowane na wniosek Komisji Europejskiej w procedurze ustawodawczej regulowanej w art. 294 TFUE.

Akty Rady, Komisji Europejskiej, EBC „inne niż zalecenia i opinie”

- ❖ Kontroli podlegają środki wywołujące skutki prawne takiego rodzaju, że naruszają interesy prawne skarżącego poprzez wyraźną zmianę jego sytuacji prawnej.
- ❖ Rozporządzenia, dyrektywy, decyzje o charakterze nieustawodawczym (delegowanym i wykonawczym).
- ❖ Inne, swoiste akty prawne sui generis, o charakterze wiążącym prawnie (wywołujące skutki prawne).
- ❖ Umowy międzynarodowe zawarte przez Unię – ALE kontroli następczej legalności umów międzynarodowych podlega decyzja Rady wyrażająca zgodę na związanie Unii umową międzynarodową (a nie sama umowa).

-
- ❖ Możliwe jest kontrolowanie wszelkich aktów, które wywołują skutki prawne, niezależnie od ich natury lub formy (nie liczy się tytuł a treść).
  - ❖ Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem TS - *"w celu zaklasyfikowania zaskarżanych aktów należy skupić się na samej istocie tych aktów, jak również na zamiarze ich autorów"* (C-362/08 P *Internationaler Hilfsfonds eV p. Komisji*, pkt 52).

Przykłady:

- ❖ uchwała Rady (242/87 *Komisja p. Radzie*),
- ❖ kodeks postępowania dotyczący dostępu do dokumentów publicznych Rady (C-58/94 *Niderlandy p. Radzie*, pkt 38),
- ❖ instrukcja wewnętrzna Komisji dotycząca uprawnień kontrolnych jej funkcjonariuszy (C-366/88 *Francja p. Komisji*),
- ❖ "pisemne powiadomienie" (C-208/03 *P Jean-Marie Le Pen p. PE*), czy nawet "ustne oświadczenie" rzecznika Komisji, złożone na konferencji prasowej (T-3/93 *Air France p. Komisji*), o ile w konkretnej sytuacji są one w stanie wywierać skutki prawne dla skarżącego,
- ❖ decyzja Komisji dotycząca wykonania wyroku Trybunału wydanego na podstawie art. 260 ust. 2, w drodze której instytucja ta określa kwotę należną od państwa członkowskiego z tytułu nałożonej na niego okresowej kary pieniężnej, podlegać już będzie skardze o stwierdzenie nieważności w trybie art. 263 (T-33/09 *Republika Portugalska p. Komisji*, pkt 64).

Akty PE, RE, organów lub jednostek organizacyjnych UE „zmierających do wywarcia skutków prawnych wobec podmiotów trzecich”

- ❖ Kontrola aktów nieformalnych, które nie wiążą prawnie, ale tylko w zakresie badania kompetencji wydającego ją organu.
  - ❖ Np. komunikaty KE, zalecenia i opinie – podlegają kontroli legalności, ograniczonej do badania kompetencji organu, który je wydał.
  - ❖ Trybunał nie może jednak badać ich legalności, ponieważ nie wywołują one skutków prawnych.

Przykłady:

- ❖ akt PE, mocą którego postanowił on o przyjęciu wykładni ogólnej swego regulaminu wewnętrznego (T-222/99, T-327/99 i T-329/99 *Martinez p. PE*, pkt 57),
- ❖ oświadczenie Przewodniczącego tej instytucji w zakresie, w jakim stanowi on o przyjęciu do wiadomości utraty przez posła mandatu do PE (T-353/00 *Le Pen p. PE*, pkt 77-79),
- ❖ budżet UE (*per analogiam* 34/86 *Rada p. PE*, pkt 6).

Akty, które nie podlegają kontroli legalności TSUE

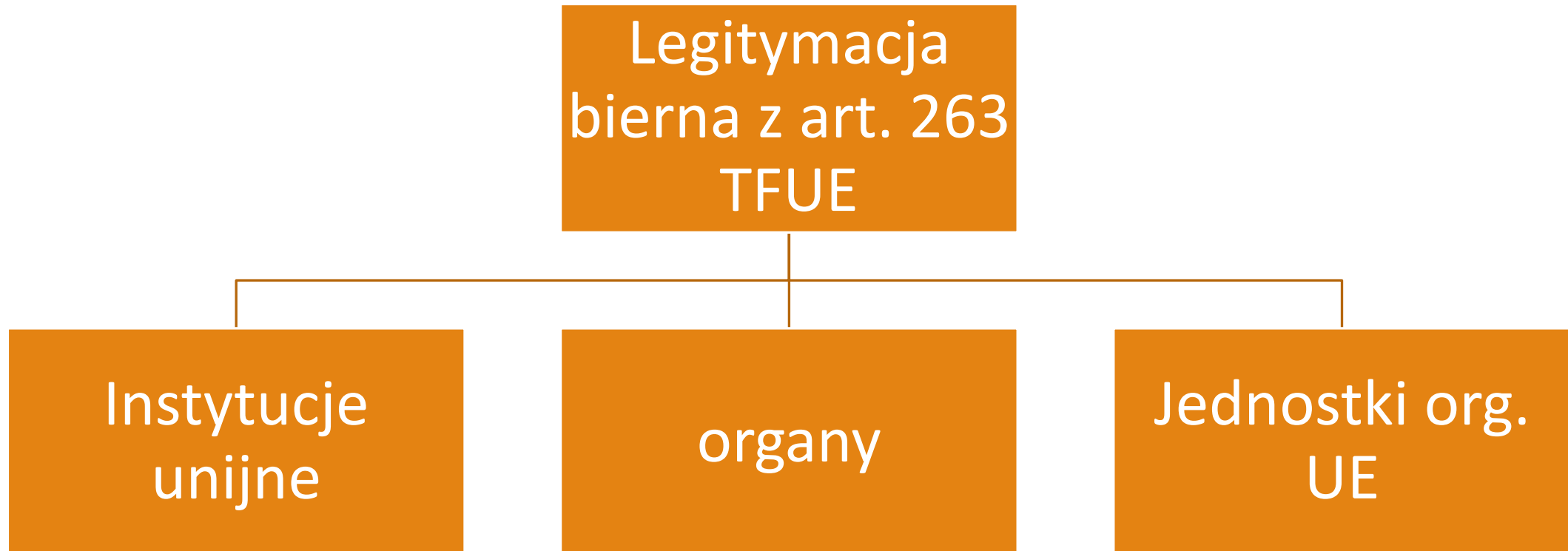

- ❖ Akty prawa pierwotnego
- ❖ Akty przyjęte w ramach WPZiB oraz WPBiO
- ❖ Umowy międzynarodowe zawarte przez Unię
- ❖ Akty RE o charakterze międzyrządowym
- ❖ Inne akty Państw Członkowskich

-
- ❖ Akty wewnętrzne organu UE
  - ❖ Porozumienia między organami, które nie wywołują skutków prawnych
  - ❖ Akty pośrednie (tzw. pośrednie środki przygotowawcze, co do zasady)
  - ❖ Akty prawne potwierdzające wcześniej wydaną decyzję
  - ❖ Kolejna decyzja regulująca kwestię mającą charakter powtarzający się
  - ❖ Dokumenty zawierające poglądy, polecenia służbowe (co do zasady)

Strony postępowania = legitymacja bierna

Art. 263 ak. 2 i 3 TFUE

W tym celu Trybunał jest właściwy do orzekania w zakresie skarg wniesionych przez Państwo Członkowskie, Parlament Europejski, Radę lub Komisję, podnoszących zarzut braku kompetencji, naruszenia istotnych wymogów proceduralnych, naruszenia Traktatów lub jakiegokolwiek reguły prawnej związanej z ich stosowaniem lub nadużycia władzy.

Trybunał jest właściwy, na tych samych warunkach, do orzekania w zakresie skarg wniesionych przez Trybunał Obrachunkowy, Europejski Bank Centralny i Komitet Regionów, zmierzających do zapewnienia ochrony ich prerogatyw.

Strony postępowania = legitymacja czynna

Podmioty uprzywilejowane

- ❖ Podmioty te mogą zaskarżyć każdy akt prawny, który podlega kontroli legalności.
- ❖ Podmioty te nie muszą wykazywać wpływu aktu na ich pozycję prawną (interesu prawnego w sprawie).
- ❖ Katalog zamknięty:
  - ❖ Państwa Członkowskie (reprezentowane przez ich rząd centralny),
  - ❖ Rada,
  - ❖ Parlament Europejski,
  - ❖ Komisja Europejska.

Podmioty półuprzywilejowane

- ❖ Mogą złożyć skargę na każdy akt prawny, jeżeli miałyby to na celu ochronę swoich prerogatyw.
- ❖ Warunek ten zostaje spełniony, jeżeli podmiot wykazuje we właściwy sposób treść prerogatywy, która ma być chroniona, oraz w jaki sposób ta prerogatywa została naruszona.
- ❖ W innych wypadkach ww. podmioty są traktowane jako nieuprzywilejowane.
- ❖ Katalog zamknięty:
  - ❖ EBC
  - ❖ Komitet Regionów
  - ❖ TO

Art. 263 ak. 4 i 5 TFUE

Każda osoba fizyczna lub prawna może wnieść, na warunkach przewidzianych w akapitach pierwszym i drugim, skargę na akty, których jest adresatem lub które dotyczą jej bezpośrednio i indywidualnie oraz na akty regulacyjne, które dotyczą jej bezpośrednio i nie wymagają środków wykonawczych.

Akty tworzące organy i jednostki organizacyjne Unii mogą przewidywać wymogi i warunki szczególne dotyczące skarg wniesionych przez osoby fizyczne lub prawne na akty tych organów lub jednostek organizacyjnych zmierzające do wywarcia skutków prawnych wobec tych osób.

Podmioty nieuprzywilejowane

- ❖ Są nimi przede wszystkim jednostki, czyli osoby fizyczne i osoby prawne. Przykłady:
  - ❖ spółki prawa handlowego,
  - ❖ stowarzyszenia,
  - ❖ Jednostki samorządu terytorialnego,
  - ❖ władze regionalne,
  - ❖ części składowe państwa federalnego,
  - ❖ państwa trzecie.
- ❖ Podmioty te muszą wykazać swoje *locus standi*, czyli interes prawny w stwierdzeniu nieważności zaskarżonego aktu.

Locus standi – interes prawny

- ❖ Podmioty nieuprzywilejowane muszą wykazać swój *locus standi*, czyli interes prawny w stwierdzeniu nieważności zaskarżonego aktu.
- ❖ Interes prawny jest badany z urzędu, na każdym etapie postępowania.
- ❖ Trybunał ocenia, czy dany podmiot posiada interes prawny oraz czy przysługuje mu osobowość prawna, odwołując się przy tym do prawa krajowego, orzecznictwa, zwyczajów prawnych etc.

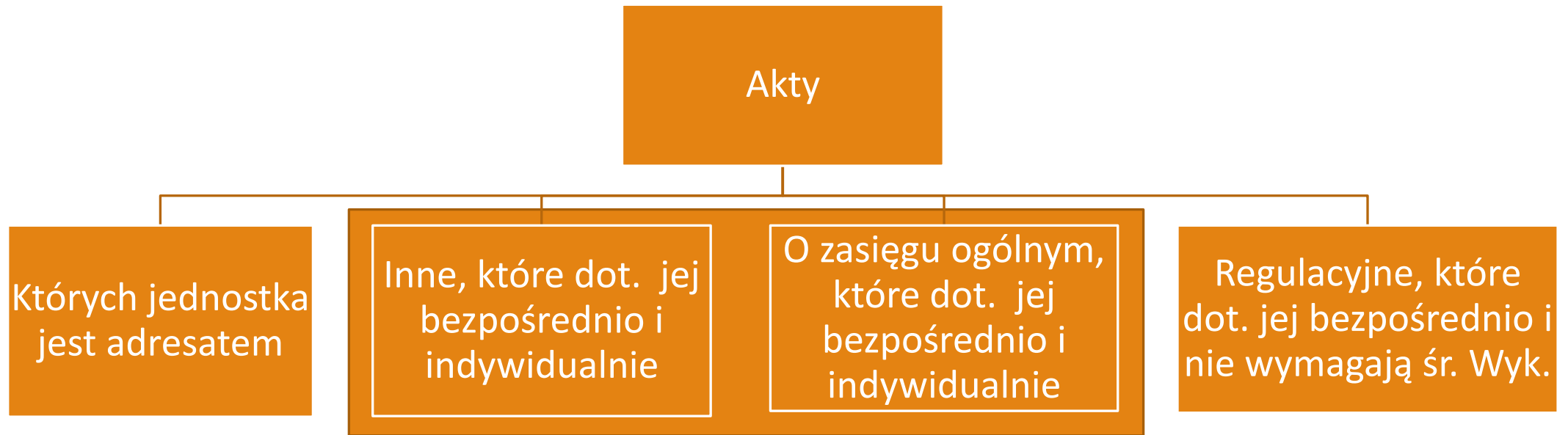
Interes prawny jednostek

- ❖ Musi być osobisty – brak możliwości przeniesienia uprawnienia do skargi na osobę trzecią niebędącą adresatem decyzji.
- ❖ Musi istnieć – istnienie sytuacji, w której strona może uzyskać jakąś korzyść w wyniku złożenia skargi.
- ❖ Musi być aktualny – aktualność podlega ocenie na dzień wniesienia skargi.
- ❖ Musi być rzeczywisty (≠/= hipotetyczny) i pewny.

Akty, przeciwko którym może wystąpić podmiot nieuprzywilejowany

---

Akty, których jednostka jest adresatem

- ❖ Dotyczy decyzji indywidualnych stanowiących prawo UE, wydanych przez uprawniony podmiot, których dane jednostki są adresatami.
- ❖ Akty muszą nakładać na jednostkę obowiązki, lub naruszać ich obecne uprawnienia.
- ❖ Akty przyznające wyłącznie uprawnienia nie podlegają zaskarżeniu.
- ❖ Status adresata jest wystarczający do przyjęcia, iż ma on w sprawie interes prawny.

Inne akty, które dotyczą jednostki bezpośrednio i indywidualnie

---

- ❖ W sytuacji gdy dany akt nie jest adresowany do jednostki, może ona wnieść skargę, o ile zaskarżony środek dotyczy jej "**bezpośrednio i indywidualnie**".
- ❖ Obie przesłanki wystąpić muszą kumulatywnie.
- ❖ Przykład: decyzja skierowana do Państwa Członkowskiego

Cecha bezpośredniości

Akt dotyczyć będzie skarżącego **bezpośrednio** (ang. *direct concern*), jeśli jednostka wykaże, że stanowi on bezpośrednią przyczynę zmiany jej sytuacji prawnej, tj. wywołuje wobec niej skutki prawne bez pośrednictwa jakiegokolwiek innego środka (aktu wykonawczego).

Cecha indywidualności

Akt dotyczyć będzie skarżącego **indywidualnie** (ang. *individual concern*) wówczas, gdy spełnia on warunki **tzw. testu Plaumanna**, zgodnie z którym: *"ten, kto nie jest adresatem decyzji, tylko wtedy może podnosić, że dotyczy go ona indywidualnie, gdy decyzja ta obejmuje go ze względu na określone cechy osobiste lub szczególne okoliczności, które wyróżniają go spośród wszystkich innych podmiotów i dzięki temu indywidualizuje go w analogiczny sposób jak adresata"* (25/62 Plaumann p. Komisji, s. 199).

Akty o zasięgu ogólnym, dot. jednostki bezpośrednio i indywidualnie

---

- ❖ Akt o zasięgu ogólnym = akt o charakterze generalnym.
- ❖ możliwość zaskarżenia rozporządzenia (lub innych aktów), które dotyczy zamkniętej kategorii podmiotów, dotyczy skarżącego indywidualnie i bezpośrednio.
- ❖ Rozporządzenia mogą być zaskarżalne, jeżeli ich postanowienia miały faktycznie charakter decyzji.
- ❖ Obecnie natura aktu jest bez znaczenia dla określenia *locus standi* skarżącego. Zaskarżane przez jednostki mogą być wszystkie akty, bez względu na formę.
- ❖ Muszą jednak dotyczyć skarżącego w sposób **bezpośredni i indywidualny**.

Akty regulacyjne, które dotyczą jednostki bezpośrednio i nie wymagają środków wykonawczych

---

- ❖ Jednostka może wnieść skargę w przedmiocie kontroli legalności aktu UE w odniesieniu do tzw. **aktów regulacyjnych**, które "dotyczą jej bezpośrednio i nie wymagają środków wykonawczych".
- ❖ Brak definicji Traktatowej.
- ❖ *Aktem regulacyjnym jest każdy akt o charakterze generalnym, z wyłączeniem aktów ustawodawczych* – interpretacja Sądu potwierdzona przez TS.

Art. 263 ak. 2 – przesłanki nieważności, podstawy zaskarżenia

---

W tym celu Trybunał jest właściwy do orzekania w zakresie skarg wniesionych przez Państwo Członkowskie, Parlament Europejski, Radę lub Komisję, podnoszących zarzut braku kompetencji, naruszenia istotnych wymogów proceduralnych, naruszenia Traktatów lub jakiejkolwiek reguły prawnej związanej z ich stosowaniem lub nadużycia władzy.

Przesłanki nieważności

Formalne

Materialne

Brak kompetencji

Naruszenie Traktatów...

Naruszenie istotnych
wymogów proceduralnych

Nadużycie władzy

Brak kompetencji

- ❖ Przesłanka **formalna**; badanie zgodności aktu prawnego z prawem Unii pod względem formalnym.
- ❖ Stanowi **bezwzględną** przesłankę procesową, która powinna być rozpatrzona z **urzędu**.
- ❖ Działanie instytucji, organu, jednostki organizacyjnej z przekroczeniem swoich uprawnień - podejmowanie władczych działań z brakiem lub przekroczeniem swoich kompetencji, do których dany podmiot nie został upoważniony przez prawo Unii.
- ❖ Powyższa przesłanka chroni przed bezprawnym rozszerzeniem zakresu spraw przekazanych do kompetencji UE przez Państwa Członkowskie w Traktatach.

Naruszenie istotnych wymogów proceduralnych

- ❖ Przesłanka **formalna**; badanie zgodności aktu prawnego z prawem Unii pod względem formalnym.
- ❖ Stanowi **bezwzględna** przesłankę procesową, która powinna być rozpatrzona z **urzędu**.
- ❖ Oznacza uchybienie przez instytucje procedurom dotyczących uchwalenia prawa unijnego.
- ❖ Przesłanka obejmuje istotne nieprawidłowości pojawiające się w trakcie procedury uchwalania określonego aktu i mogące mieć wpływ na jego treść lub powodujące naruszenie praw osób, których akt dotyczy.

Naruszenie traktatów lub jakiejkolwiek innej reguły prawnej związanej z ich stosowaniem

---

- ❖ Przesłanka **materialna**,
- ❖ Najważniejsza i najszersza podstawa nieważności aktu prawnego
- ❖ Ma na celu zbadanie zaskarżonego aktu pod względem jego materialnej zgodności z prawem pierwotnym i pochodnym, w tym ogólnymi zasadami prawa, umowami międzynarodowymi, KPP UE.
- ❖ Rozpatrywana **tylko na wniosek** strony.

Nadużycie władzy

- ❖ Przesłanka **formalna**; badanie zgodności aktu prawnego z prawem Unii pod względem formalnym.
- ❖ Sytuacja, w której organ wykorzystuje swoje uprawnienia w celu innym, niż dla którego zostały mu one nadane lub w celu obejścia przepisów, procedury.
- ❖ Rozpatrywana **tylko na wniosek** strony.
- ❖ Konieczność udowodnienia związku przyczynowego zachodzącego między zdarzeniem a samym działaniem instytucji.

Art. 263 ak. 6 TFUE

Skargi przewidziane w niniejszym artykule wnosi się w terminie dwóch miesięcy, stosownie do przypadku, od daty publikacji aktu lub jego notyfikowania skarżącemu lub, w razie ich braku, od daty powzięcia przez niego wiadomości o tym akcie.

Termin na wniesienia skargi

- ❖ **Skarga może być wniesiona w ciągu 2 miesięcy**
  - od dnia publikacji aktu w Dzienniku Urzędowym UE,
  - lub od daty notyfikacji aktu skarżącemu,
  - lub od dnia, w którym powziął on wiadomość o akcie.
- ❖ Skarga musi wpłynąć do Trybunału najpóźniej ostatniego dnia upływu terminu.
- ❖ Bieg terminu może być zawieszony lub przywrócony jedynie w wyjątkowych sytuacjach, takich jak: zaistnienie nieprzewidywalnych okoliczności lub siły wyższej

Formalne wymogi skargi

- ❖ Wymogi te są jednakowe dla wszystkich podmiotów wymienionych w art. 263.
- ❖ Obowiązek reprezentacji.
- ❖ Zawarcie odpowiednich podstaw skargi.
  - Dokładne dane skarżącego i skarżonego (stron sporu),
  - określenie przedmiotu sporu i jego podstawy prawnej,
  - sprecyzowanie żądań strony skarżącej,
  - zwięzłe przedstawienie powołanych zarzutów prawnych.

Odwołanie od orzeczenia Sądu jako wyraz zasady dwuinstancyjności

---

- ❖ Od orzeczenia Sądu wydanego w trybie art. 263 przysługuje odwołanie do TS.
- ❖ Odwołanie wnosi się w terminie dwóch miesięcy od zawiadomienia o orzeczeniu i jest ono ograniczone do kwestii prawnych.
- ❖ Podstawę odwołania może stanowić: brak właściwości Sądu, naruszenie procedury postępowania wpływające niekorzystnie na interesy wnoszącego odwołanie oraz naruszenie prawa Unii przez Sąd.
- ❖ Odwołanie do TS nie ma co do zasady skutku zawieszającego.

Art. 264 TFUE - skutki stwierdzenia nieważności

Jeżeli skarga jest zasadna, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzeka o nieważności danego aktu.

Jednakże Trybunał wskazuje, jeśli uzna to za niezbędne, które skutki aktu, o którego nieważności orzekł, powinny być uważane za ostateczne.

-
- ❖ Skarga wnoszona w trybie art. 263 jest – w rzeczywistości - skargą o charakterze kasacyjnym.
  - ❖ Co do zasady, uchylenie dotyczyć będzie całości danego aktu.
  - ❖ Wyrok wydany w następstwie skargi o stwierdzenie nieważności aktu UE ma charakter konstytutywny - tworzy nowy stan prawny i tym samym kształtuje pozycję prawną adresatów aktu.
  - ❖ Wyrok zasadniczo wywołuje skutki *erga omnes*.
  - ❖ Skutek *ex tunc*.
  - ❖ W stosunku do orzeczenia w przedmiocie stwierdzenia nieważności działa zasada *res iudicata*.

-
- ❖ **Art. 264 ak. 2 TFUE: *Jednakże Trybunał wskazuje, jeśli uzna to za niezbędne, które skutki aktu, o którego nieważności orzekł, powinny być uważane za ostateczne.***
  - ❖ W drodze wyjątku akapit 2 art. 264 przyznaje TSUE kompetencję do wskazania, jakie skutki unieważnionego aktu pozostają w mocy.
  - ❖ Jest możliwe zwłaszcza wówczas, gdy konieczne jest utrzymanie niektórych jego postanowień w celu zagwarantowania ciągłości stosowania prawa.

Incydentalna kontrola legalności aktów o zasięgu ogólnym

- ❖ Postępowanie o char. incydentalnym, które łączy się ze skargą o stwierdzenie nieważności.
- ❖ Uregulowane w art. 277 TFUE

Bez względu na upływ terminu przewidzianego w artykule 263 akapit szósty, każda strona może, w postępowaniu dotyczącym aktu o zasięgu ogólnym przyjętego przez instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną Unii, podnieść zarzuty określone w artykule 263 akapit drugi, w celu powołania się przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej na niemożność stosowania tego aktu.

-
- ❖ Przepis art. 277 TFUE "jest wyrazem ogólnej zasady, przyznającej każdej ze stron prawo do odwołania,,.
  - ❖ Nie jest to oddzielna skarga, a specjalny zarzut procesowy.
  - ❖ Jest rodzajem dodatkowego zarzutu.
  - ❖ Ma zastosowanie incydentalne, a jego skutek jest ograniczony.
  - ❖ Jego celem jest możliwość kwestionowania legalności aktu ogólnego UE, na podstawie którego wydano inny unijny akt prawny będący przedmiotem "skargi głównej".

-
- ❖ Art. 277 wprowadza możliwość ochrony przed negatywnymi skutkami niestosowania takiego aktu prawnego, z powodu przypuszczenia o jego nieważności.
  - ❖ Przepis ten ma zastosowanie wyłącznie do aktów o zasięgu ogólnym (czyli nie dotyczy np. decyzji).
  - ❖ Zarzut z 277 TFUE ma na celu umożliwienie przede wszystkim osobom fizycznym i prawnym, które nie mogły zakwestionować takiego aktu, postawienia mu zarzutu bezprawności przy okazji postępowania przed TSUE w sprawie niezgodności z prawem decyzji podjętej na jego podstawie.
  - ❖ Wyrównanie różnic podmiotów nieuprzywilejowanych w zakresie ich *locus standi*.

Zapewnienie skuteczności zarzutowi z 277 TFUE:

- ❖ Zarzut musi być oparty na którejkolwiek z czterech przesłanek nieważności wymienionych w art. 263 akapit 2.
- ❖ Kwestionowany akt musi "niekorzystnie wpływać" na sytuację prawną strony.
- ❖ Art. 277 TFUE wymaga istnienia rzeczywistego powiązania pomiędzy aktem będącym podstawą skargi głównej a aktem, którego dotyczy zarzut niezgodności z prawem.

Ograniczony skutek uwzględnionego zarzutu

- ❖ Wyrok uwzględniający zarzut ma charakter konstytutywny.
- ❖ Nie działa *erga omnes*, a jedynie *inter partes*.
- ❖ Zaskarżony akt zachowuje nadal moc obowiązującą, ale nie może być zastosowany w tym konkretnym przypadku.
- ❖ Zastosowanie ma również art. 266 zd. Pierwsze TFUE.

Dziękuję za uwagę.
